

10

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע
ע ר ו כ י ם ב י ד י נ ח מ ה ל י ב ו ב י ן - ה ס נ ה ה ט ס ע ט ר ה
 י ו ם ל ע ם י מ ו ס ד ת ו ר ה ו ה ס כ ל ה ל מ ב ו ג ר ל ם ו ל נ ו ע ה
 ה ס ת ד ר ו ת נ ט י מ ד ת ל ב א מ ר י ק ה

ר י ח י (ת ש ל י ז)   מ ם ט ה - ז ש מ ע ו ן ו ל ו י .

א. הטוה את תגובת יעקב למעשה שמעון ולוי במקומנו לתגובתו בפרק ל"ד פסוק ל'. מהו ההבדל העקרוני בין תגובותיו פה וטם ומהי סבת התנוי הזה?

ב. ה' שמעון ולוי אחים:

רמב"ן: יאמר שהם בעלי אחוה, כי יחס לבם על אחותם, ילמד עליהם זכות, כי בקנאתם אל האחווה עשו מה שעשו, לומר שאין ראויים לעונש גדול, ולא החטא ראוי למחול להם, כי הוא חמס. והכינוי בעיני שאומר, כי שמעון ולוי אחים גמורים דומים ומתאחים זה לזה בעצמם ומעשיהם. וכבר פרשתי (בפרק ל"ד), כי יעקב קצף על שמעון ולוי בהרגם אנשי העיר בעבור שעשו חמס, כי הם לא חטאו להם כלל ובאו בברית ונמולו ואולי ישונו אל ה' ויהיו כולם בכלל אנשי בית אברהם ומן הנפש אשר עשו. ועוד חרה לו, שלא יאמרו, כי בעצמו נעשה הדבר ויהיה חלול ה' שיעשה הנביא חמס ושוד, וזה טעם "בסודם אל תבוא בפטי" - התנצלות על שלא היה בסודם בעבותתם במרמה (ל"ד ל"ג) ובקהלם לא נתיחד, כטבאו על העיר והרגום, ולכן יקלל אעם ועברתם.

1. מה ההבדל בין שני פרושי הרמב"ן למלה "אחים" ואיזה מהם נראה לך יותר כמתאים לפסוק של מקרא?

2. מה פירוט דברי הרמב"ן "ויהיו כולם מן הנפש אשר עשו"?

3. מה הן שתי הסבות לחרון אפו של יעקב לדעת הרמב"ן?

4. הסבר את המסומן בקו.

5. מה מוסיף כאן הרמב"ן בהתנגדותו למעשה שמעון ולוי על מה שאמר בפרשת ויטלח (עיין גליון ויטלח שנה זו טאלה א.) ומדוע הביא הרמב"ן בקודה חדשה זו כאן ולא סם?

ג. הטוה את דברי יעקב על לוי - בברכתו - לדברי משה על לוי.

דברים ל"ג		בראשית מ"ט	
ח	וללוי אמר: תומיך ואוריך לא יט חטי אשר נסיתו במטה תרליבהו על מי מרליבה	ה	שמעון ולוי אחים כלל חמס מכרתיהם
ט	האמר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע כי סמרו אמרתך ובריתך ינצרו.	ו	בסודם אל תבא בפטי בקהלם אל תחד כבודי כי באפם הרגו איט וברצונם עקרו שור
י	יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל יטימו קטורה באפך וכליל על מזבחך.	ז	ארור אפם כל עו ועברתם כי קטתה אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל.

1) מה התכונה באומרו של שבט לוי המבאלסת לנו בדברי יעקב ובדברי משה ומהי הסבה טאותה תכונה גנה אותה יעקב ושבח אותה משה?

ועיין לזה דברי בעל העמק דבר: (אחרי טבאר טישנס שני דרכי חסידות)... ואוריך לא יט חסידות... והנה לזה החסידות של מעשה המצוות במסירות נפש, לקיים אמרת ה' ובריתו לרבים - לזה נדרש זהירות הרבה ועל זה ברוך משה "והייתך" - היינו שיהא ארר תורת אמת מכטירה אותם לזה החסידות, שיהא לכון הדרך הישר ולא יתא בא לעטות מעטהו זר מעטהו שלא על פי דברי תורה; והרי לוי נפחט שניהם קנאו על הזנות, ומסרו נפסם על זה, והנה נפחט עלה בטביל זה לגרם המעלות, ולוי גער בו אביו, וכלוצא הזה הרבה. ומסום כך טנינו בטבת אבות "ולא עם הארץ חסיד" - שנדרש לזה דיוק רב לסקל המעולה לפי הזמן והמקום, וגם בכמה דברים נדרש לכללי התורה טאליטם מהוארליטם.

ועיין גליון פנחס חס"ג דברי בעל תורה תמימה ודברי הרב קוק טהובאו טו

ויחי (תסי"ז)

2) הסבר ע"פ דברי בעל העמק דבר לעיל ועל פי דברי הרמב"ן שהובאו בגליון ויטלח טנה זו וע"פ גליון פנחס תסי"ג - מה ההבדל העקרוני בין קנאות שמעון ולוי לבין קנאות פנחס ומניין סגור פחותה וגפרדת וזו טובה?

ד. שמעון ולוי אחים. רס"י בעצה אחת על טכס ועל יוסף (ל"ז י"ט) ויאמרו איט אל אחיו: "ועתה לכו ונהרגהו". מי הם? אם תאמר: ראובן או יהודה - הלא לא הסכימו בהריגתו. אם תאמר: בני הספחוחא - לא היתה טנאתן טלמה, שנאמר (ל"ז ב') "והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה", ואם תאמר: יטסכר וזבולון - לא היו מדברים בפני אחיהם הגדולים מהם, על כרחך שמעון ולוי היו שקראם אביהם "אחים".

1. הטוה פרוטו טל רס"י ל"אחים" לטני פרוטי הרמב"ן לאחים (בפרוטו שהובא בטאלה ב.). לאיזה מסנייהם הוא קרוב?
  2. בעל דברי דוד מקסה: למה לא יפרט רס"י בבראשית ל"ז י"ט את הנאמר כאן: ויאמרו איט אל אחיו: מי הם? וכו'?
- וע' גליון נח תט"ד ב
 טמיני תסי"א ב
 מקץ תסי"ב ב
 וארא תסי"ב ב

ה. ז אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל

עקדת יצחק: ודבר גדול הנביא (יעקב) דבר, טכבר באר החכם (=אריסטו) בפרק י"ב מהמדות, שהכעס והחמה אף על פי שהם הפעולות הפחותות - הם לפעמים יועילין, והוא לתרים ולעורר בהם מעלת הגבורה, והיו מאנטי הטם אשר ביניהם, שאמרו: "הקצף תריס המעלה". ואמר עוד דרך זירו לזבורים: "טלחו טלהבת החום בנחירים והרתיחו הדם!" ורצונו לומר בזה: הגבורים יפעלו בעבור הטוב והקצף יעזרם לפעול. והן אלה דברי הכתוב (ישעיה ט"ג) "ותוטע לי זרוע וחמתי היא סמכתני". הנה ירצה בזה טאם הרב (= הרבה, מדה מפורזת) מהם (מן "האף" ומן "העברה") הוא מניק יט במעט מהם תועלת, בקצת העתים. וגם הוא מבואר, טיועיל בהנהגת הביית והמדינה בטעור הראוי. - גם בלמוד החכמות אמר החכם: (כתובות ק"ג): "זרוק מרה בתלמידים". ודרך כלל אמר: "אל תהי מתוק - פן יבלעוך!" ולזה אמר הזקן החכם (=יעקב) ט"האף ו"העברה" אשר נתחברו יחד בטמעון ולוי ראוי טיחולקו בכל טבטי ישראל. וכולם יקחו חלקם הראוי להם לתועלת המעלה ועזרתה בכל מה שיצטרך להם, ולא יהיו במקום אחד, פן תצא כאט חמתו ויאבדו מהר.

ר' טמשון רפאל הירט: "ארור אפם...". הטכנה לכלל האומה ע"י קנאות יחירה קימת רק בזמן תקפה וגבורתה טל האומה, בזמן היותה צבור מאוחד וחזק אשר על זקלה יוכל להסחף בזרמם המסוכן טל טני טבטים כבירי כח לוחטים באט קנאה. - ואולם לעומת זאת בגולה טסועה וקרועה לגזרים אין הטכנה המאימת אלא באבדן הכרת הערך העצמי והמתת ההתעלות הרוחנית מקצר רוח ומקוטי הטעבוד. בכדי טאפילו היהודי הטובב עם רכולתו מבית לבית יגבה לבו לבזות את נערי הרחוב האירופיים הפרועים המטמיצים אותו ומתגרים בו בחוצות הכרכים, זקוק הוא לטמור ולקיים בקרבו את רגט כבודו הפרטי ואת רגט כבודו הלאומי - מן ההכרח לכך: "אחלקם ביעקב" צדקה וחטד עטה הקבה"ו עם ישראל, טחלק את טבטי שמעון ולוי להיות נפוצים בין כל הטבטים האחרים במדינת ישראל, טכן היתה התוצאה הטבעית מזה, טאחרי התפוררות המדינה לרסיסים ואחרי גלות האומה גולה אחרי גולה, נמצאו תמיד בכל הגלויות מצאצאי שמעון ולוי, טטפחו ועודדו את המה ואת אומץ הלב, את ההתלהבות ואת הגאון היהודי, ופעלו על ידי כך שהרוח היהודי גטאר ער וחי וקיים גם אחרי שהמדינה עברה ובטלה מן העולם.

העמק דבר: ואחלקם ביעקב: נצרך לפרקים מעט אנשים כאלה, אבל רובם במקום אחד קטים. על כן "אחלקם ביעקב" טיהיו מעט מעט במקום אחד, "ואפיצם בישראל" - כן בקרב חסידי ישראל נדרט לפעמים איט כזה, כמו טהיה פנחס במעטה זמרי, אבל רק מעט מעט, ע"כ יהיו נפוצים בישראל.

1. מה הקטלי בפסוקנו העומד בפני טלטת המפרטים?
2. מה ההבדל בין טטובותיהם?
3. מהו הטוב והמועיל שבתכונת שמעון ולוי לדעת ר' ט.ר. הירט?

הטאלות המסומנות x קטות והמסומנות xx קטות ביותר. בחר במתאים לכך.
 רמ' ב' 371, 40, יחסי.